

Goriško-beneški dnevnik

POD VODSTVOM BRUNA MARIZZE

JUTRI BO ZAČEL DELOVATI

Odhod delegacije kmetov v Rim zaradi zakona 167

Danes bo delegacijo sprejel minister za delo

Včeraj je odpotovala v Rim v spremstvu pokrajnjskega tajnika «Aleanze contadine» iz Gorice Bruna Marizza, delegacija obdelovalcev zemlje iz Štandreja in Podturca. V delegaciji so štiri kmetje iz obeh krajev. V Rimu se bodo sestali z ministrom za javna dela Mancinijem, da bi mu obrazložili položaj kmetov teh dveh področij v svezi z zakonom 167, po katerem bo demokristjanska večina v goriškem občinskem svetu vinkulirala obsejna plodna kmetijska zemljišča za ljudske in javne gradnje. Delegacija hoče doseči spremembo zadevnega ukrepa občinske uprave.

Jutri se začne šolske počitnice

Danes je na goriških šolah zadnji dan pouka pred velikonočnimi počitnicami. Ker je šolski skrbnik rednim počitnicam dodal še en dan «iz rezerv», se bo pouk ponovno začel šele v sredo po praznikih dne 21. t.m.

Tedenska zapora trgovin

Zveza trgovcev goriške pokrajine sporoča, da niso vnesli nobene spremembe v prefekturni dekret, ki določa zaporo trgovin med tednom. Zaradi tega bodo danes, v sredo 14. aprila popoldne zaprte trgovine z jestevinami, zelenjavo in sadjem, pekarnarje, mlekarne, dro-

KLUB «SIMON GREGORČIČ» VECERI OB SREDAH

Danes, 14. aprila ob 20.30 bo v klubu na Verdjevem korzu 13 v Gorici predavanje z diaslomom

«Primorska 1941-1945»

Klub prireja ta večer v okviru proslav 20-letnice zmage nad fašizmom.

Kino

VERDI. 17.00: «Intrigo a Taormina», Ugo Tognazzi in Elke Sommer. Ital. film v barvah. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

CORSO. 17.00: «Z-6 chiama base», Eddie Constantine in Günther Lueders. Nemški črnofilmski film.

MODERNISSIMO. 18.00: «Antologia sessuale», M. Auclair in F. Anouil, francoski črnofilmski film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.30: «...ed il letto continua a raccontare», Liselotte Pulver in Lex Parker. Ameriški črnofilmski film; mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.15: «L'amore è una cosa meravigliosa», W. Holden in Jennifer Jones; ameriški barvni kinemaskopski film.

DEZURNA LEKARNA. Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

TEMPERATURA VČERAJ. Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 14,8 stopinje ob 14. uri, najnižjo 8,2 stopinje ob 4.30; povprečne dnevne vlage 64 odstotkov, dežja je padlo 8 mm.

Darovi in prispevki. Za podporno društvo so darovali: Goriška nabavno-prodajna zadruga 10.000 lir in Marija Bogataj v počastitev spomina pokojnega soproga Milana, umrlega na danesni dan pred sedmimi leti, 5000 lir. Najlepša hvala.

Otroški prometni park na Trgu Battisti v Gorici

Za velikonočne počitnice bo odprt vse dneve

Jutri, v četrtek 15. aprila, bo začel delovati na Trgu Battisti, v Gorici prometni park za otroke, ki ga je uredila goriška občinska uprava s sodelovanjem raznih ustanov in zasebnih podjetij. Za sedaj je to obratovanje poskusno.

Da bi ustregli želji, ki so jo izrazili učitelji raznih osnovnih šol, bo v dopoldanskih urah park na razpolago tistim učencem, ki se želijo udeležiti natečaja za cestno vzgojo, ki se bo vršil v mesecu maju. Vse popoldneve pa bo prometni park na razpolago otrokom (v spremstvu staršev), ki se ga bodo lahko poslužili s svojimi prometnimi sredstvi (otroška dvokolesa in tricikli, avti na pedale itd.).

Mestni stražniki bodo stalno prisotni v tem parku, da bodo dajali otrokom primerna navodila. Starši se naprošajo, naj sodelujejo pri tej pobudi, ki ima namen seznaniti otroke z osnovnimi predpisi za cestni promet, kar bo v korist njihove varnosti in varnosti drugih ljudi. Ob priliki velikonočnih praznikov bo ta otroški park odprt vse dni dopoldne in popoldne.

Sovodencje se bo zagovarjal pred sodiščem v Trentu

Sodišče iz Trenta je poslalo pred dnevi pozivnico za sodno obravnavo 26-letnemu Martinu Tomšiču, delavcu iz Sovodencj.

Tomšič se bo moral pred omejenim sodiščem zagovarjati zaradi nenamernega umora, ki ga je zagrešil dne 14. novembra lani kmalu po 18. uri v Suganski dolini, ko je bil s svojim avtom fiat 1100 namenjen proti Bassanu. Z njim sta bila v vozilu še dva potnika domačina. Na začetku naselja Castelnuovo je nenadoma prečkal cesto pred avtomobilom 69-letni pešec Luigi Andriolo. Ko ga je Tomšič opazil, je takoj pritisnil na zavore, vendar ni več utegnil preprečiti nesreče, pri kateri je pešec dobil hude poškodbe in jim kmalu podlegel.

V obtožnici je rečeno, da je Tomšič vozil bolj naglo, kot pa je dovoljeno v naseljenem okolju ter da zato ni mogel pravočasno zavreti vozila.

Avto je podrl kolesarja

Prejšnji večer nekaj po 22. uri so pripeljal v goriško civilno bolnišnico 49-letnega Giovannija Vecchietta iz Gorice, Androna della Pergola 9. Zdravniki so mu ugotovili praske na levem licu, levi roki in levem kolenu ter so mu nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 7 dneh. Vecchiet je povedal, da ga je malo prej podrl neki podporočnik konjeniške brigade iz Gorice, Vecchiet se je namreč peljal s kolesom po Korzu Italija ter hotel zaviti v Ul. Camovca. Za njim je prišel z avtom fiat 500 omenjeni podporočnik, ki je prepozno opazil njegovo nameru ter ni utegnil preprečiti trčenja.

Še ena nezgoda na delu v SAFOG

Včeraj nekaj pred popoldnem so poklicali avto Zelenega križa v goriško livarno SAFOG, kjer se je pri delu ponesrečil 40-letni delavec Pietro di Minca, po rodu iz Palermo, in sedaj bivajoč v Gorici, Ul. Don Bosco 1. Zdravniki so mu ugotovili močne udarce v križu ter na levem očesu in so ga pridržali na zdravljenju s prognozo 15 dni. Di Minca se je ponesrečil malo prej ko je delal pri stružnici v omenjeni tovarni. Kos kovine je odletel od stružnice in ga zadela v prsi s tako silo, da je padel vznak in se udaril tudi v križu.

Otroci in odrasli na lutkovni predstavi v Gorici

pak kdor ve uporabiti to, kar ima. Boljše je pa danes prihranjeno jajce, nego jutri sneden konj.» Za razliko od te žalovne teorije, po kateri naj bi bili tržaški dočela vdani in le hvaležni za dobrine, ki so jih že imeli, je «Slovenec» vendarle priznaval delno opravičenost delavskih zahtev.

Naslednje število «Edinosti» je državno pravdnitvo zaplenilo eradi domače vesti o delavskem gibanju, kakor je poročala njena druga izdaja. Zaplenjene vesti ne poznamo, vendar smo lahko prepričani, da ni «Edinost» zagrešila v njej nič hujšega, kakor da je bodisi povzročala prepih — zaradi česar so zaplenili tudi «Slovenca», kakor bomo videli — ali pa sporela kakšne pridržane podatke o koncentraciji in razporedu vojskovanja v Trstu.

Ista številka «Edinosti» je prinesla tudi naslednjo notico: «Deputacija delavcev tovarne za plin došla je včeraj v naše uredništvo. Pritoževali so se, da jih delavci drugih tovarn so vražijo, ker nečijo praznovati 1. majnika. Praznovati rečenega dne pa nikakor ne morejo, ker bi sicer mesto v temi ostalo. Njih posej je tak, da morajo priti tudi 1. majnika na delo. Pač pa zahtevajo delavci rečene tovarne osemurno delo na dan in opirajo zahtevo svojo na trditve, da je njih delo izredno težavno in utrudljivo, kakor nikjer drugje. Počakati hočejo 15 dni na odgovor na to zahtevo in ako tedaj ne dobe ugodnega odgovora, prisiljeni bodo, opustiti delo (stavkati). Odhajajoči so nam pa zagotovili, da nikdar nečijo kreniti s postavnega, mirnega pota.» To gibanje delavcev tržaškega plinarne se je nato res ostvejevalo v stavko, ki je bolj ko katera druga tržaška stavka osvetlila različne pozicije dveh frakcij italijanske liberalne stranke in slovenske narodne stranke v socialnem vprašanju. Čeprav je bila — kakor bomo še videli — pretežna večina delavcev v plinarski slovenski, si moramo misliti, da so hkrati poslali enake deputacije tudi v uredništva italijanskih listov. Što jim je namreč za to, da bi okrepili svoje stališče nasproti vodstvu plinarne, ki je bila mestno podjetje.

DR. DUŠAN KERMAVNER

TRST IN ZAČETKI SLOVENSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

Odlomki iz knjige «Začetki slovenske socialne demokracije v desetletju 1884-1894» 15.

Tamkaj so v primeri z našimi delavci jako slabo plačani in mnogo bolj trpe, nego pri nas. Ni se nam morebiti čuditi, da se novi nazori med njimi hlastno širijo in se porajajo strašni neredi... Česa pa zahtevajo delavci? Dne 1. maja delavski praznik in osemurno dnevno delo. Na ta praznik menijo se skupe zbirati ter se pogovoriti in sklepati o svojem stanju. Praznik jim je le pretveza, kajti vsakdo nam bode pritril, da čim več ima (je) praznikov, tem slabše je za delavca, ker manj zasluži in ima več prilike trošiti. Praznik bode tedaj delavcem samim v kvar. Zahteva osemurnega dela je tudi jako kočljiva. Tirska namreč osemurno delo, pri tem pa isto plačo kakor sedaj. Ako gospodarji v to dovoile, dosledno zvišajo zajedno ceno izdelkom... Delavce je pa teh glavni konsument — draginja pada na njega rame... — Toliko prva kakor druga misel ni vredna, da bi se delavci — posebno pa v Trstu, kjer stoji na tisoče dela potrebnih rok praznik in nedelavnih — za njo ogrevala. Bolje je, da pustimo ravnanje severnim delavcem, koji imajo za to morda tehtnejših vzrokov, ter se zadovoljimo s tem, kar imamo, kajti ni srečen, kdor vsega ima v obilnosti, am-

Šport šport

ATLETIKA V NOVI GORICI

16 zmag za člane Kladivarja (Celje)

Vivod samo 2.04 m v skoku v višino

Atletski klub iz Nove Gorice je organiziral v nedeljo že tradicionalni otvoritveni atletski miting. Prijavilo se je precej znanih atletov iz vse Slovenije, posebno ski Kladivar, ki je tudi osvojil vsa prva mesta v članski konkurenci tako pri moških kot pri ženskih.

Kvalitetno najboljša disciplina je bil nedvomno skok v višino. Tu je nastopal Branko Vivod, jugoslovanski rekord z 2,10 m in pa mladi Medvešek, tudi član Kladivarja. Zaletišče je bilo zelo mehko in atletje so imeli pri odritju znatne težave. Kljub temu je Medvešek premagal 190 cm, le 3 cm manj od osebnega rekorda (v dvoranah je pozimi ta 18-letni atlet že dosegel 196 cm). Vivod pa je solidno premagal letivca na 204 cm in nato zaman poskušal 207 cm. Po sebo se je izkazal tudi metalce kladivar Bukovec z zelo dobro znamko 57,73 m. Po finskih tablicah, ki so sicer precej zastarele in odgovarjajo današnjim razmeram, je Bukovec za letos osvojil prehodni pokal «K. Gorica» in s tem za 9 točk odpravil Vivoda možnost, da si s tretjo zmago pridobi pokal v trajno last.

Ved kot solidna sta bila tudi oba preostala meta, kopje in krogla. Zmagala sta Spilar, državni reprezentant s 67,22 v kopju in slovenski rekorder Piškula v krogli s 15,07. Od tekevalcev so Novogoričani največ pričakovali od sprinterjev, ki pa so jih posebno razočarali. Nastopila so sama znana imena slovenskega sprints z Zaleteljem in Kolnivočem na čelu. Čas zmagovalca Zaletelja pa je bil komaj 11"4. Nedvomno je k slabim časom vplivala tudi mehka steza. Slabo so se odrezali tudi tekači na 300 m. Zmagal je Celjan Homoki, ki je progo pretekel v 37"1, odlično za prekaša Cvar iz Ljubljane pa je bil v 38"6 komaj četrti. Popoln monolog je bila zmagala Lamuta na 100 m. Slaba konkurenca je tudi prispevala, da se Lamut ni preveč trudil na čelu in dosežen čas 23"9 je nekaj slabši od pričakovane. Izredno zanimiv je bil tek na 3000 m. Nastopil so le trije tekači, ki pa so tekli vsi progo skupaj in finiš je bil izredno lep. Stajner se je sicer krog pred koncem malo odlepil od ostalih in prišel s kakimi 10 m prednosti v ciljno ravnilo, Bratkovič iz Kovevja in Potrata iz Celja pa sta se v zadnji fazi tekla v drugo mesto približala na samo kake 3 metre. Ženska konkurenca ni bila tako kvalitetna kot moška. Izjemna je vsekakor Marjana Lužna iz Celja, ki je zmagala v tekih na 80 m z 16"0 in v tekih na 100 m s 20"0 v višino. Povod je tudi dosežila solidne rezultate, predvsem v skoku v višino s 154 cm.

Nekaj lepih uspehov so dosegli tudi domačini. Nikjer sicer niso posegli v borbo za prva mesta, solidni pa so bili Novak, ki je s skokom v višino 170 cm za celih 7 cm popravil osebni rekord, Zorž, ki je bil v daljšini drugi s 6,41 in Devetak, ki je v krogli dosegel 13,28 m. Malo je od domačinov verjetno razočaral državni rekorder v metu kopja Slogar. Volko, ki je v mladinski konkurenci moral ostati klonič Fisterju iz Kranja. Slogar je dosegel 56,86, tri metre manj od gosta.

V ženski konkurenci smo videli dve dobri domači skakalki v višini. Celjanka Sonja, ki je s skokom v višino 145 cm in osvojila drugo mesto, Nataša Petič pa je bila s 140 cm četrti. Organizacija tekmovalja je bila dobra, gledalcev je bilo okrog 300.

BRUNO KRIZMAN

Nesreča žene iz Krmina

Prejšnji teden v četrtek je padla s stolice 55-letna Marija Pulec, rojena v Dobrovi ter do sedaj bivajoča v Ul. S. Giovanni 42-B v Krmini. Ker ji bolečina na levi prsni strani niso pojejalne, se je včeraj napotila v goriško civilno bolnišnico, kjer so jo za 15 dni pridržali na zdravljenju zaradi zloma reber.

PRVI MAJ V TRSTU

Jasnejšo sliko kot za Ljubljano imamo o prvomajskem praznovanju v Trstu, kjer pa ni bilo prvomajškega shoda. Tega so sicer 25. aprila prijavili Gerin, Ucekar in Palmieri v dnevnim redom: «Citante in odobritev peticije visoki c. kr. vladi glede uvedbe osemurnega delovnika», toda po navodilih namestnika z dne 26. aprila ga je policijska direkcija naslednji dan prepovedala «iz ozirov na javni red». Prepoved ni bila do celia izjemna, saj so bili prvomajski shodi prepovedani n. pr. tudi v Brnu. V že omenjenem pregledu je «Arbeiterzeitung» navedla za Trst impozantno, nemara znatno pretirano število 20.000 praznikovih in kajpada tudi omenila prepoved shoda Uvodnik «Naš praznik» v «La Confederazione operaia» je skoraj kričavo slavil velikanski uspeh prvomajske manifestacije z besedami: «Kar vzhitjeni smo, ko se spominjamo popolnega praznovanja v Lloydovem arzenalu, (ladjedelnici) 'Stabilimento tecnico', (v parnem mlinu, v novem pristanišču, na vseh gradbiščih, v tovarni Modiano, v podjetju Metilovitz — pa o okolnosti, da so bile zaprte vse prodajalne. Prvi maj je razmaja apatične... in navdušili slehernega moža... Mirna je, vendar ni nič manj učinkovita revolucija, ki se izpolnjuje!» Tudi pisec v uredništvu «Edinosti» je bil pod močnim vtisom tega dne, ko je začel pisati svoje poročilo pod naslovom «Delavsko gibanje»: «Mi proizvoditelji, mi moramo ucinjati (!) državo, in za nas je hoteti tudi moči» — pisal je Francoz Murat (?). Delavski stan je postal v istini veleno, na koje se bodo morali državniki in zakonodajci ozirati. Priča nam je sedanje gibanje, ki je dolgo časa teilo, slednjic pa oživelo in sedaj zavzema že vse društvo (družbo)». Nato je prešel k prvomajski manifestaciji in je menil, da v njej: «Tudi Trst ni zaostal... Do nemirov ni prišlo zbog pazne pozornosti... obstavev... Sem ter tja po ulicah je bilo opaziti kope praznikovih delavcev; povsod so bile nastajale javne struze.» Ko je navedel poglavitna podjetja, v katerih je delo počivalo, in ko je omenil, da so «plinarsko obdali s stražniki», je zapisal, da «nikjer ni

Takšno so torej bodoči udeleženci tradicionalnega velikonočnega košarkarskega turnirja v Mariboru, za katerega vlada med ljubiteljske košarke v Mariboru že sedaj veliko zanimanja. Spored tekmovalja v soboto ob 16. uri: Kuenring-MIT, ob 17.30 Branik-Hausbrandt, v nedeljo dopoldne: borba od tretjega do četrtega mesta in finale za prvo in drugo mesto.

MADRID, 13. — Z zmago nad TSKA iz Moskve 76:62 (36:29) je Real Madrid osvojil letošnji evropski pokal košarkarskih prvakov. V prvi tekmi je zmagala moskvska petorka 88:81.

NOGOMET

Jutri začetek turnirja UEFA

BONN, 13. — Od 15. do 25. aprila ob v raznih nemških mestih mednarodni nogometni turnir UEFA za mladinske državne reprezentance. Letošnja 18. turnirja se bo udeležilo 23 držav. Te so razdelili v naslednje izločilne skupine:

- A — Italija, Škotska, Jugoslavija
- B — Švica, Poljska, Irska
- C — Grčija, Luksemburg, Zah. Nemčija
- D — CSSR, Bolgarija, Francija
- E — Romunija, Madžarska, Švedska
- F — Belgija, Anglija, Španija
- G — Vzh. Nemčija, Portugalska, Nemčija
- H — Turčija, Holandska

Samo zmagovalna reprezentanca bo prepuščena k četrtfinalu. Če bo sta imela dve isto število točk, bo obveljal kolikolek. Če bi bil tudi ta enak, bodo upoštevali število doseženih golov. Če tudi to ne bi zadostovalo, bo žreb določil zmagovalca. V četrtfinalu in polfinalu ne bo podaljškov, pač pa se bodo poslužili žreba. Če bi se finalno srečanje končalo neodločeno, bosta obe enajststoričnici proglajeni za zmagovalki in vsaka po šest mesecev hranila trofej UEFA.

VATERPOLO

NEAPELJ, 13. — Beograjski Partizan je premagal na turnirju v Neaplju RN Napoli 6:3 (1:0, 2:1, 1:2, 2:0).

ROKS

MANILA, 13. — Filipinec Gabriel «Flash» Elorebo bo 5. junija branil svetovni naslov lahke junior kategorije proti Japoncu Teruouju Kosaki.

V ORGANIZACIJI SPDT

Začetniški plezalni tečaj

SPDT bo organiziral začetniški plezalni tečaj, ki bo po dolgem premoru spet odzivel med slovensko mladino to panogo gorništvu in tako odprl marsikomu nov pogled na gore.

Vpisovanje bo danes od 21. ure na sedežu Slovenskega plezarskega društva v Trstu v Ul. Ruggera Manna 29. Mladoletniki morajo pri vpisu predložiti dovoljenje staršev.

MITING ZA DIJAKE

Priloge danes, 14. t. m. ob 15. uri na stadionu pri Sv. Ivanu atletsko tekmovalje za dijake vseh nižjih šol Trsta in okolice. Spored tekmovalja bo naslednji:

- tek na 80 m
- kros (približno 800 m)
- skok v višino
- skok v daljino
- met krogla (4 kg)
- met kopja (600 g)

Prijave na igrišču pred samim tekmovaljem. Dijaki in profesorji telovadbe vseh šol so vjudno naprošeni, da poskrbijo za čim večjo udeležbo!

Dijaki in profesorji telovadbe vseh šol so vjudno naprošeni, da poskrbijo za čim večjo udeležbo!

bilo pravega veselja, povsod vladala je neka resnoba, na koncu pa povedal tudi, da je policija prepovedala shod «znamenemu socialističnemu društvu 'Confederazione'». O tem brez dvoma velikem praznovanju sta ljubljanska slovenska dnevnikarica povzela le dunajski uradni brozjav, da «v Trstu nekateri delavci delajo, drugi praznujejo», ali: «da se deloma dela, deloma praznuje».

ODPUST PLINARNISKIH KURJACEV V TRSTU

Mimo skrajševanja delovnika v prodajalnah za trgovske pomočnike od 12 do 14 ur na zgolj deset do devet ur, ki se je prav tedaj razširjal tudi po mestih našega ozemlja, moramo nekaj več ko o obeh ljubljanskih spregovoriti o dveh poprvomajskih tržakih stavkah, ki sta bili izrednega pomena za takratno poživitev vprav slovenskega gibanja v Trstu in okolici.

Kakor je napovedala tik pred 1. majem njihova deputacija v uredništvu «Edinosti» in bržčas tudi v uredništvih neslovenskih tržakih listov, so delavci tržaške mestne plinarne potem, ko v danem roku do 28. maja niso prejeli ugodnega odgovora na svojo zahtevo po osemurniku, stopili 29. maja v stavko, toda vodstvo plinarne jih je takoj odpustilo in vzelo na delo druge. Ti kurjaci so delali namreč v dveh izmenah, to je po 12 ur, in so zahtevali prehod k trem izmenam, to je po osem ur, a za tolikanj zmanjšano delo jim je bilo vodstvo voljno plačati le po 40 oziroma 30 krajcarjev dne. Takoj naslednji dan, to je drugi dan stavke in odpusta, je bila seja tržaškega občinskega sveta.

V tem podjetju je prišlo pet let prej tudi že do stavke, o kateri je poročal «Slovenski Narod» (št. 181 z dne 1. avgusta 1885): «Kurjaci iz tržaške mestne plinarne tovarne ustavili so svoje delo, ker jim nečijo zveškati mezde. Nezadovoljne nadomestjujejo Lloydovi kurjaci.»

(Nadaljevanje sledi)